

Primul ordin, întâia greșală

Povestea fostului
Obergefreiter Ioan LEONTE

...Înarmați cu lopețile mici cu pat rabatabil, cu mine în frunte, ca să fiu exemplu, disciplinați și aparent plini de entuziasm, hotărâți să terminăm treaba cât mai repede ca să treacă la degustarea bunătaților din sacul meu de merinde, despre care Wigand (caporalul care îl întâmpinase la gară, n.a.) avusese inspirația să le povestească deja, ne-am avântat la vreo douăzeci-treizeci de pași mai încolo, spre pădure. Ochisem acolo o fâșie de teren cu iarbă ceva mai deasă și măricică, numai bună pentru decuparea brazdelor necesare camuflării ca la regulamentul a bunkerului în care, din câte intuiseam, aveam să-mi petrec cea mai mare parte din perioada rezervată *Frontbeverung*-ului¹. Or, după cum se prezenta la ora aceea, nu-mi inspira deloc încredere; putea fi chestiune de zile până când *ciolovecii* aflau adresa exactă unde să ne trimită ploconul. Așa că fiecare pe unde s-a orientat, dar nu prea departe unul de altul, „lupii păduchioși” s-au pus pe decupat brazde.

În ceea ce mă privește, tocmai înfipseam cu sete lopăța în terenul moale, dar destul de ațos, în minte revenindu-mi ideea, ca o trecătoare undă de melancolie, că la ora aceea, în grădina noastră de legume din Sulina, mama trebuie să facă aproximativ același lucru cu hârlețul, deși cu un scop totalmente altul, se înțelege, când, ca prin vis, am auzit un zgomot destul de cunoscut, de altfel, perfect asemănător cu acela dat de pocnetul dopului care sare de la o sticlă de șampanie, dar al cărui rost logic atunci și acolo, pe moment, nu l-am realizat.

Concentrat să tai cât mai adânc în covorul verde pentru acea brazdă, abia dacă i-am dat atenție cât de cât celui mai tânăr și mai respectuos dintre *Lanzer-i*² – căruia, ceva mai târziu, am aflat că i se spunea Klingel –, care mi s-a adresat cu îngrijorare crescândă, aproape imperativ:

– *Herr Obergefreiter*³, trebuie să mergem în bunker!

M-am arătat sincer nedumerit:

– De ce?

Nu a mai apucat ca să-mi explice de ce întrucât, concomitent cu întrebarea mea, s-a auzit un alt zgomot, ceva mai tare, dar la fel de înfundat ca și primul. De data asta, însă, auzisem ceva mai clar, dar m-a derutat puțin că pocnitura de dop de șampanie s-a transformat, am avut senzația, în fâlfâit de aripi. Ceea ce pe păduchioși i-a speriat de-a binelea. Căci, ca la comandă, de unde până atunci arătasera tare oboșiți și surmenați, că mă încercase chiar un camaraderesc sentiment de milă când să îi pun la munca aceea brută, de gropari, numai ce i-am văzut pe toți, buluc, luând-o la picior foarte agili, fiecare către gaura de șobolan cea mai la îndemână, cu Tataie cap de grămadă și Klingel în coadă, care, din plină goană, abia a mai apucat să-mi urle ca din gură de șarpe, peste umăr:

– Asta peste noi vine!

Numai bine că atunci am remarcat dincolo de șantierul nostru de decupat brazde, spre pădure, explodând cu zgomot stins, înăbușit, cu un vag ecou dat de trunchiurile batalioanelor compacte de fagi, un fel de petardă. Și tot atunci, Tataie, care între timp ajunsese la adăpost, în bunker, a scos capul pentru câteva clipe ca să îmi strige cât l-au ținut bojocii:

– Fugi de-acolo, că în noi trag!

Încă blocat de ineditul situației, la curent doar teoretic și, eventual, prin exerciții la rece despre ce vrea să însemne noțiunea de pericol, cu atât mai puțin de protecție împotriva unui foc real, bulversat cu totul de rapiditatea evenimentelor și aproape inconștient de ceea ce se petrecea cu adevărat prin preajmă, în vreme ce toată suflarea era cu capul la cutie, *Obergefreiter*-ul Leonte s-a trezit că are nevoie de explicații suplimentare:

– Da! cu ce trag?

Războiul „lupilor păduchioși”

✎ Locotenent-colonel Dan GÎJU

Decadență și grandoare.

De la om de serviciu, la ministru adjunct

Pe la finele lui 1989, îl descopeream pe colonelul (r) Gheorghe Cojocea, fost combatant în cea mai mare bătălie de tancuri din istoria războaielor lumii (Kursk-Orel, vara anului 1943), unul din cei peste 250 de ofițeri români de toate armele, aproape, din promoția 1944, formați în școlile *Wehrmacht*-ului, în plin război mondial. Și primul despre care am scris în presa militară și civilă. Inclusiv un roman am scris pe baza mărturiilor fabuloase ale fostului tanchist de la Kursk. Desigur, am avut în vedere să exploatez publicistic și alte cazuri, poate nu mai puțin interesante. Pentru că așa cum Gh. Cojocea a ajuns să lupte la Kursk, alții ca el au fost la El Alamein, la Cercul Polar de Nord, pe Valul Atlanticului, la asediul Leningradului, în Kuban și chiar în adâncurile Oceanului Atlantic, pe unul din temutele *U-Boot*-uri. Cu regret trebuie să spun, însă, că alte probleme profesionale mult mai presante m-au îndepărtat de la acest obiectiv și așa se face că, deși inițial identificasem cel puțin cinci subiecți, la ora de față am mai găsit unul singur perfect valid și deschis unui dialog despre anumite secvențe de viață dintr-un timp pe cât de promițător până la 23 august 1944, pe atât de dramatic după aceea. Ceilalți, fie au trecut Styx-ul, deja, fie sunt înfrânți de boli și de vârstă (toți au peste 85 de ani), fie, pur și simplu, după decenii de indiferență din partea societății, nici nu mai vor să își aducă aminte. Și nici memoria nu îi mai ajută. Am avut din nou șansa, totuși, ca și prima oară, să dau peste un caz nu mai puțin interesant, cu atât mai mult cu cât este unic. Colonelul (r.) **Ioan Leonte (foto)**, cel care ni se va destăinui în continuare, este singurul militar român care în primăvara-vara anului 1943, în timp ce își executa stagiul de front ca elev al Academiei Superioare de Război din Berlin, ajunge în postura de a comanda o grupă de militari germani, din Regimentului 57 Infanterie (rămas într-o pungă din zona orașului Rjev, după eșecul *Operațiunii Taifun* din toamna lui 1941), desfășurat la vest de Moscova, cu prima linie împinsă la 14 kilometri de capitala sovietică, în scopul consolidării aliniamentului pentru acțiuni viitoare. Acțiuni care nu vor mai avea loc pe direcția respectivă întrucât, după cum se știe, în același timp, ceva mai la sud, către Kursk, se derula *Operațiunea Citadela*, în urma căreia Hitler a pierdut orice inițiativă pe Frontul de Est.

Românul Ioan Leonte, însă, a rămas cu satisfacția că în plin război mondial, la numai 14 kilometri vest de Moscova, în zona pădurii Riydki, timp de 100 de zile, a apărut un aliniament de 1200 de metri, având în subordine opt militari din *Wehrmacht*, înarmați cu patru mitraliere grele, protejați de tranșee, de baraje explozive și neexplozive. Avea pe atunci doar 21 de ani, fusese născut în Sulina și era cel mai tânăr dintre ei toți. Scăpat din acel infern cu o singură rană de schijă, va ajunge, într-adevăr, ofițer al armatei române. Apoi, șomer și, în 1953, om de serviciu la IPROIL, că așa au fost vremurile. Într-un final, după ce România – în urma vizitei cancelarului Wili Brand – a reluat relațiile diplomatice și economice cu Germania Federală, prin anii '60, va face carieră în viața civilă, urcând până la funcția de ministru adjunct (în 1981) în Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții. Locuiește în București. Nu are copii, iar soția i-a decedat de șase ani. Fragmentul publicat în continuare face parte dintr-o lucrare mai amplă și începe din momentul când, prezentându-se să ia în primire grupa celor opt infanteriști germani plini de păduchi, al căror fost *Obergefreiter* încă zăcea în câmpul de mine, ucis în noaptea precedentă, în debutul unei incursiuni la inamic ratate, observând că bunkerul în care ei se adăposteau de săptămâni bune, deja, nu era camuflat corespunzător, primul său ordin a fost dat în consecință.

Infanteriști din *Wehrmacht* după luptă. Colecția D. Gîju

Răspunsul a venit prompt și tot la câțiva zeci de metri, de data asta între mine și linia pe care era amplasat bunkerul, noroc însă că în lateral, deși mult mai aproape ca prima, sub forma unei pâlunii de pământ și de așchii împrăștiate în toate direcțiile, totul asortat cu bubuitura aferentă. Urmată imediat de scâncetul înecat de emoție al lui Klingel, care n-a avut tupeul să-și scoată decât moțul din fundul șanțului de comunicație unde se trântise pe burtă, și numai pentru o fracțiune de secundă:

– *Granatwerfer!*...⁴

„Aha, e clar! Înseamnă că Ivan ne-a dibuit și vrea să ne sperie un pic”, mi-am zis, lungind la fel de inconștient ca și până atunci timpii de reacție și în plus, culmea!, cochetând cu ideea de a face un pic pe viteazul. Când, dintr-o dată, de parcă, în sfârșit, îmi săriseră și mie dopurile din urechi, am auzit efectiv șuierul coasei prin aer. Și instinctul de conservare mi-a șoptit să m-arunc cu râțul în praf, fulgerător și cât mai plat cu putință.

Cum singurul amănunt de prin preajmă ceva mai răsărit decât iarba de pe câmpul acela era un boschet de măceș, destul de stufoș, de altminteri, înalt cam cât un stat de om, am zăcnit înspre el cu disperarea înecatului care vede un pai. Și clipa s-a transformat în zeci, în mii de secunde, ca mai apoi să se comprime din nou, când, aflându-mă în plin zbor spre rădăcina boschetului, cu capul înainte, am simțit în cască o pocnitură grozavă, iar în trup, de la ceafă în jos, pe coloană, pe picioare, pe mâini, peste tot, milioane de înțepături. Și primul gând a fost că n-am calculat bine distanța, nimerind cu capul în vreo piatră mascată de iarba uscată, rămasă de jur-împrejur, la rădăcina măceșului. După care am simțit că plutesc agățat de o schijă, cu nările îmbibate de praf de pușcă și cu ideea fixă, dar extrem de dureroasă, că mor ca un prost, din prima zi de *Frontbeverung*, fără ca măcar să fi apucat și eu să trag un foc de carabină.

Cât să fi trecut? Wigand a zis că nu trecuseră mai mult de patru-cinci minute. M-am trezit năuc, înconjurat de toată haita lupilor păduchioși care, după mutrele pe care le afixau, nici ei nu păreau mai breji. Lovitura de brand explodase dincolo de boschet, pe direcția opusă celei în care aterizasem eu, la mai puțin de trei metri. Pământul fiind foarte afânat în locul acela, însă, schije, în loc să taie razant, au înflorit în unghi, către vârful boschetului, retezându-l de la jumătate, ușor pe diagonală, și trântindu-i aproape întreaga coroană, făcută franjuri, inclusiv peste mine. Sărmanul Tataie, în sinceritatea lui, a recunoscut ceva mai târziu că, în timp ce veneau ca să mă ridice de-acolo, comentau deja, el și Wigand, că, în nici douăzeci și patru de ore, au rămas din nou fără comandant de grupă.

Deci, eram iarăși acolo, în plin câmp, cu brazdele decupate deja împrăștiate aiurea, dar nimănui nu îi mai ardea de ele. Subiectul la ordinea zilei devenisem eu. Teamă de vreun eventual proiectil nu le mai era pentru că, aveam să aflu tot ulterior, norma *ceolovecilor* nu era decât de trei pe zi, probabil că făceau economie. Așa că „lupii” aveau minimum de condiții ca să se poată ocupa de mine. M-au ridicat cum au putut, m-au susținut puțin cât să nu cad la loc, m-au pipăit ca să vadă dacă mai sunt în firea mea și, constatând că nu-mi lipsește nimic din piesele componente, au început să vocifereze. La un moment dat, dumirindu-mă ce și cum, mi s-a părut că-l aud pe Klingel, de undeva din ceață, minunându-se ca un copil:

– Aveți fața ca pământul, *Herr Obergefreiter!*

– Păi, cum vrei să arate dacă nu mai are pic de sânge-n obraz? Ha? l-a contrat Tataie, expert.

Am dat să zic și eu ceva, dar fălcile mi-au păcănit în gol. Sau poate că nu a fost decât o impresie, adevărul adevărat fiind acela că nici n-am mai putut să le descleștez. Pentru că între timp, cum stam eu așa cu ochii pironiți pe boschetul de măceș, încercând să refac în minte ultimele cadre de film, undeva pe la mansardă mi s-a produs declicul. Pe scurt, dacă explozia proiectilului mă prindea în picioare, la ora aceea aș fi zăcut inert, aidoma *Obergefreiter*-ului Felsen, retezat exact de la centură. Cum să nu te cutremuri? Și cum stăteam eu așa, mut ca un tub de cartuș, privind în gol pe direcția ieșirii din bunker, dintr-o dată mi-a apărut pe retină imaginea lalelei galbene. Și concomitent cu aceasta, spre stupefacția și, totodată, satisfacția lui Tataie, care îndeplinea și funcția de infirmier voluntar, și deci, ca atare, nu mă slăbise nicio clipă din ochi, mi-a revenit glasul.

¹Stagiul de front; ²Catană (peiorativ); ³Domnule sergent; ⁴Aruncător (de 120 mm).

2008

1950